

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Lemmikki Helsingissä

Opas eläinystävienne hyvinvointiin

Viisi vapautta – hyvinvoinnin perusta

Tutkijat määrittelevät usein eläinten hyvinvoinnin erilaisten vapauksien perusteella:

- vapaus nälästä, janosta ja väärästä ravitsemuksesta
- vapaus epämukavuuden tunteesta
- vapaus kivusta, vammoista ja sairauksista
- vapaus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti
- vapaus pelosta ja kärsimyksestä

Me helsinkiläiset olemme eläinrakkaita. Helsingissä on useita kymmeniä tuhansia seura- ja harrastuseläimiä, joista suurin osa on koiria ja kissoja. Myös jyrsojia, matelijoita ja häkkilintuja hankitaan vuosi vuodelta enemmän. Eläin on usein tärkeä perheenjäsen, pala luontoa lähelämme ja korvaamaton ystävä.

Eläimen omistaminen merkitsee aina vastuuta, sillä omistaja on vastuussa lemmikkinsä hyvinvoinnista.

Yleensä kohtelemme eläimiä hyvin. Silti Helsingin kaupungin eläinsuojelueläinlääkärille ja valvontaeläinlääkä-

rille tulee vuosittain satoja ilmoituksia, joissa epäillään eläintä kohdeltavan huonosti. Ilmoitusten perusteella eläinlääkärit tekevät 350–400 tarkastusta vuosittain. Vakavimmat eläinsuojelurikkomukset ilmoitetaan poliisille. Lievemmissä tapauksissa eläimen omistajaa opastetaan korjaamaan havaitut epäkohdat. Suomen eläinsuojelulain mukaan eläimille ei saa aiheuttaa tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä.

Ennen eläimen hankintaa

Eläimen hankintaa on harkittava huolellisesti koko perheen voimin. Lemmikin hyvinvoinnin takaamiseksi on erittäin tärkeää, että omistajan lisäksi myös perheen muilla jäsenillä on aikaa eläimelle. Uuteen perheenjäsenen sitoudutaan eläimen koko eliniän ajaksi. Kannattaa myös muistaa, että eläimen hankintahinta on murto-osa kuluista, joita eläin aiheuttaa omistajalleen elämänsä aikana.

Ennen hankintaa kannattaa etsiä tietoa kyseisen eläinlajin tai rodun hoidosta, ruokinnasta, elinympäristön vaatimuksesta ja terveydenhuollosta. Lisäksi on varmistettava, että eläin on kasvatettu asianmukaisissa olosuhteissa. Eläintä ei kannata hankkia, jos sen tausta tai pito-olosuhteet vaikuttavat epäilyttäviltä tai esimerkiksi jos pennun emää ei ole nähtävillä. Jos eläin on tuotu ulkomailta, on varmistuttava, että sillä on tarvittavat tunnistusmerkinnät, rokotukset, loishäädöt ja asiakirjat. On myös muistettava, että koiran korvien ja hännän tyypistäminen on Suomessa kielletty.

Eläimen hankintaa suunnittelevan on arvioitava, pystyykö tarjoamaan eläimelle asianmukaisen kodin. Lapsiperheeseen eläintä hankittaessa koko perheen tulee olla päätöksessä mukana. Lapset voivat osallistua eläimen hoitoon, mutta aikuiset kantavat aina vastuun eläimen hyvinvoinnista.

Koiraa hankittaessa on syytä miettiä sen rotua tarkkaan. Voimakasviettisten metsästys- ja työkoirien pito kaupunkiolioissa vaatii omistajaltaan erityisen paljon aikaa, tietoa ja taitoa onnistuakseen. Kasvattajilta sekä koirasivustoilta

Uuteen perheenjäsenen sitoudutaan eläimen koko eliniän ajaksi.

ja -kirjoista löytyy opastusta niin pennun kuin aikuisenkin koiran hankintaan, koulutukseen ja hoitoon.

Pennusta asti sisätiloissa pidetyt kaupunkilaiskissat viihtyvät sisäkissoina yleensä hyvin, mutta niiden seuran ja virikkeiden tarve tulee huomioida jo kissan hankintaa suunniteltaessa.

Monet eksoottiset lemmikit, kuten linnut ja matelijat, ovat hyvin vaativia hoidettavia. Ne tarvitsevat usein erityisolosuhteet, runsaasti tilaa ja osaavaa huolenpitoa. Monet eksoottiset lemmikit ovat myös hyvin pitkäikäisiä. Mieti, pystytkö sitoutumaan lemmikkiisi jopa useaksi kymmeneksi vuodeksi.

Ulkoiluttaminen, seura ja virikkeet

Helsinki runsaine viheralueineen ja koira-aitauksineen tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet lemmikkieläinten kanssa ulkoiluun. Kesäisin koirien käytössä on myös muutama uimapaikka.

Helsingin kaupunki omistaa noin 50 hehtaarin metsäalueen Östersundomissa. Koirametsä on tarkoitettu koirien ulkoiluttamiseen ja kouluttamiseen. Tämä moninkertaisesti tavallista koira-aitausta suurempi alue tarjoaa mukavan väljän temmelyspaikan koirille ja niiden ulkoiluttajille. Koira-aitauksista ja Östersundomin koirametsästä löytyy lisätietoa **Helsingin kaupungin palvelukartalta**: www.hel.fi/palvelukartta (hakusanaksi koira-aitaus tai koirametsä)

Koirat on järjestyslain mukaan pidettävä kytkettyinä taajamassa. Kiinnipitomääräysten noudattaminen on olennainen osa lemmikkieläinten turvallisuutta. Tiheään asutussa kaupungissa on liikennetapaturman riski irti liikkuvalla eläimelle erittäin suuri. Jokainen koiranomistaja on myös vastuussa siitä, ettei koira pääse vahingoittamaan ihmisiä tai muita eläimiä. Koiran ulkoiluttajan on pidettävä huolta siitä, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa.

Kissaa ei tulisi eläimen oman turvallisuuden vuoksi päästää ulkoilemaan kaupunkialueella valvomatta. Kissanomistaja on myös aina vastuussa kaikesta kissansa ulkona ympäristölle aiheuttamasta haitasta. Kissan voi totuttaa ulkoiluun valjaissa tai kissalle voi rakentaa verkolla aidatun pihan, jossa kissalla on mahdollisuus nauttia ulkomaailman virikkeis-

Koiraa ei saa jättää yksin yli 9-10 tunniksi eikä kissaa yli vuorokauden ajaksi.

tä turvallisesti. Kissa voi ulkoilla myös lasitetulla tai verkolla suojatulla parvekkeella.

Säännöllinen ulkoilu ja riittävä liikunta ovat lemmikkien, etenkin koirien, terveyden ja hyvinvoinnin kulmakiviä. Puutteellinen ulkoiluttaminen on valitettavasti kuitenkin tavallisia koiranpidon epäkohtia. Tällöin koira viettää päivänsä asunnossa ilman mahdollisuuksia kunnon liikuntaan, säännölliseen tarpeille pääsyyn tai lajinomaiseen toimintaan.

Ongelmat korostuvat erityisesti silloin, kun koira toistuvasti jätetään pitkiksi ajoiksi yksin. Turhautuminen ja liika energia purkautuvat helposti haukkumisena tai muuna käytöshäiriönä, mikä etenkin kerrostalossa on häiriöksi naapurustolle ja pahimmillaan voi johtaa häätöön.

Myös omakotitaloissa asuvien koirien ulkoiluttamisesta tulee huolehtia. Ei riitä, että koira saa oleilla omalla pihalla, vaan sitä on riittävästi ja säännöllisesti ulkoilutettava oman tarhan tai pihan ulkopuolella.

Koirien yksilöllinen tarve liikkua ja toimia vaihtelee rodun, iän ja terveydentilan mukaan. Yleensä koirat tulisi ulkoiluttaa vähintään kolme kertaa päivässä. Vähintään kerran päivässä koiran pitäisi päästä pidemmälle lenkille, jolloin se saa kunnolla tyydytettyä liikunnantarpeensa ja toteutettua viettejään ja vaistojaan. Tämä koskee niin perheen ainoita lemmikkejä kuin kasvattajien kenneleissään pitämiä koiriakin.

Jos omistaja ei voi itse ulkoiluttaa lemmikkiään riittävästi, tulee säännöllistä ulkoiluttamisapua hankkia ulkopuolisilta. Koiraa ei saa jättää yksin yli 9-10 tunniksi eikä kissaa yli vuorokauden ajaksi.

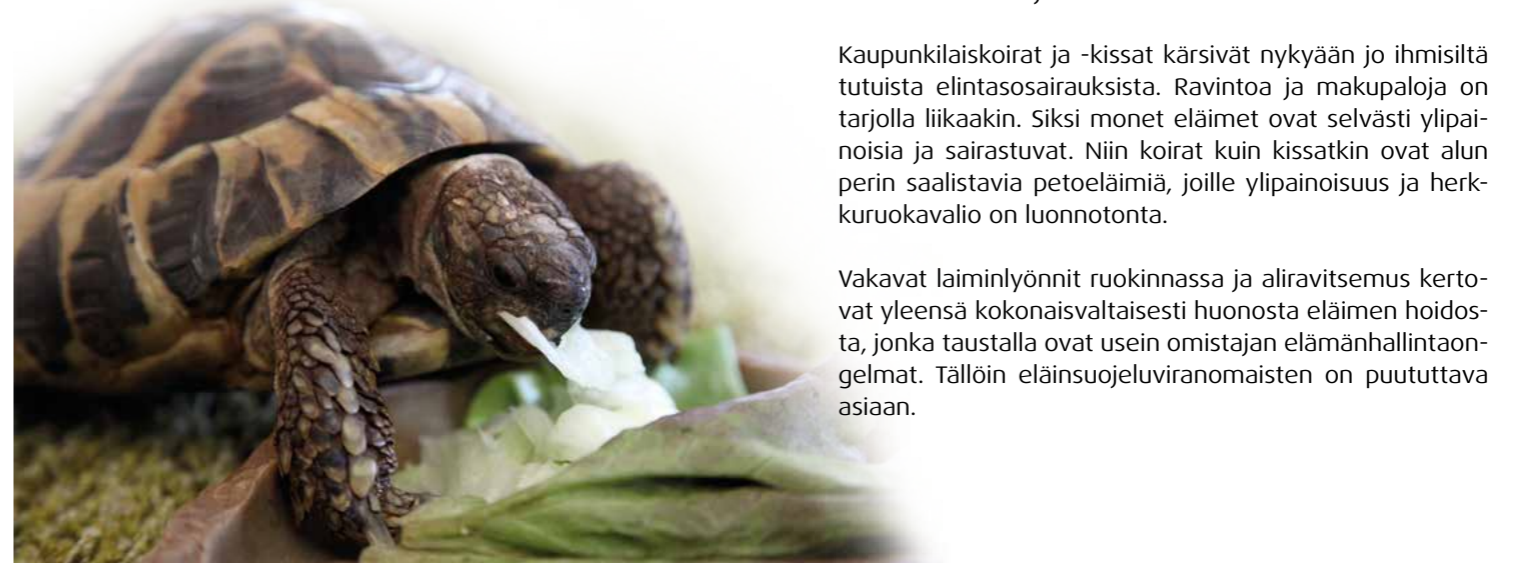
Ruokinta

Eläinsuojelulain mukaan eläimelle annettavan ravinnon ja juoman tulee olla riittävää ja kullekin eläinlajille soveltuvaa ja laadultaan hyvää. Terveydelle haitallisen ravinnon antaminen ja tärkeiden ravintoaineiden antamatta jättäminen on kiellettyä.

Nykyisin teolliset lemmikkieläinruoat ovat laadukkaita, helposti saatavia ja suhteellisen edullisia, joten kaikilla on mahdollisuus ruokkia lemmikkiään hyvin. Lähinnä tiedonpuute aiheuttaa vielä ongelmia eksoottisten lemmikkien ruokinnassa. Näiden eläinten omistajien onkin huolellisesti selvitettävä myyjältä, Internetistä tai kirjallisuudesta asianmukainen lajikohtainen ravitsemustarve.

Kaupunkilaiskoirat ja -kissat kärsivät nykyään jo ihmisiltä tutuista elintason sairauksista. Ravintoa ja makupaloja on tarjolla liikaakin. Siksi monet eläimet ovat selvästi ylipainoisia ja sairastuvat. Niin koirat kuin kissatkin ovat alun perin saalistavia petoeläimiä, joille ylipainoisuus ja herkuruokavalio on luonnotonta.

Vakavat laiminlyönnit ruokinnassa ja aliravitsemus kertovat yleensä kokonaisvaltaisesti huonosta eläimen hoidosta, jonka taustalla ovat usein omistajan elämänhallintaongelmat. Tällöin eläinsuojeluviranomaisten on puututtava asiaan.

Eläimen hoito ja pitopaikka

Eläimen fyysisestä hoidosta on huolehdittava säännöllisesti. Karvapeitettä, kynsiä ja hampaita tulee hoitaa säännöllisesti ja samalla tarkkailla eläimen terveydentilaa. Monien pitkäkarvaisten koirien ja kissojen turkit vaativat jatkuvaa, jopa päivittäistä hoitoa. Laiminlyönnit näkyvät takkuisina turkkeina ja ylikasvaneina kynsinä. Ammattitaitoinen trimmaaja ja eläinlääkäri saavat tilanteen pelastettua, mutta omistaja vastaa aina näiden ongelmien ennaltaehkäisystä.

Eläinsuojelulainsäädännössä annetaan yksityiskohtaiset vähimmäismitat eläintenpitopaikoille, kuten koiratarhoille ja muutoin kuin tilapäisesti kytkettynä pidettävälle eläimelle sekä eläinten häkeille ja terraarioille. Piha-alueella koiralla on kaupungissakin oltava liikkumistilaa vähintään 40 m² ja asianmukainen koirankoppi.

Koiraa ei tulisi pitää kytkettynä remmillä tai häkissä tuntia pidempään. Sama rajoitus koskee ravintoloiden, terassien ja kauppojen edustoille jätettyjä koiria. Koiria autoon jätettäessä tulee tarkkaan arvioida sääolosuhteet. Helteellä tai kovalla pakkasella koiria ei saa jättää autoon tai kappan eteen kytkettynä edes tilapäisesti.

Eläinten pitopaikat on puhdistettava riittävän usein, ja niiden pohjamateriaalien tulee olla helposti kuivana ja puhtaana pidettävää. Etenkin eksoottisilla eläimillä häkkien ja terraarioiden kuivike- ja pohjamateriaaleihin tulee kiinnittää huomiota.

Eläinten kohtelu ja käsittely

Kaupunkilaiset ottavat eläimen yleensä niiden tarjoman seuran ja virikkeiden takia. Lemmikit ovat perheenjäseniä ja niihin kiinnytään voimakkaasti. Lemmikit ansaitsevatkin tulla kohdelluksi mahdollisimman hyvin ja oikeudenmukaisesti.

Eläinsuojelulain mukaan eläimen kohtuuttoman ankara kurissa pitäminen ja kouluttaminen, liian kovakourainen käsittely ja liiallinen rasittaminen on kielletty. Eläintä ei saa vahingoittaa tai kohdella väkivaltaisesti, eikä pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä. Eläimen potkiminen sekä lyöminen eläintä vahingoittavalla välineellä kuritus-, koulutus- tai muussa tarkoituksessa on kielletty.

Nykyään on saatavilla runsaasti tietoa etenkin koirien käyttäytymisestä ja koiralähtöisistä koulutusmenetelmistä. Koulutusryhmiä järjestävät Helsingin kennelpiiri ja sen jäsenyhdistykset, rotujärjestöt sekä yksityiset koirakoulut eri puolilla kaupunkia.

Jos epäilet eläimen huonoa kohtelua

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa toimii kaksi eläinsuojeluun omistautunutta eläinlääkäriä. Eläinsuojelueläinlääkäri ja valvontaeläinlääkäri neuvovat eläinsuojeluasioissa, tekevät tarkastuksia ja puuttuvat epäkohtiin eläinten pidossa. Jos tiedossasi on eläin, jota epäilet hoidettavan tai kohdeltavan huonosti, ota yhteyttä ympäristökeskuksen eläinsuojeluneuvontapuhelimeen 09-310 31531 (ma, ke-pe klo 9-11, ti klo 12-14.).

Myös poliisi hoitaa eläinsuojelutehtäviä. Etenkin epäiltäessä, että eläin on jätetty asuntoon hoidotta tai hylätty, kannattaa kääntyä poliisin puoleen, samoin kuin eläimiin kohdistuvissa väkivaltahavainnoissa.

Viranomaisten apuna toimivat lisäksi Suomen eläinsuojeluyhdistyksen vapaaehtoiset eläinsuojeluneuvojat sekä Helsingin eläinsuojeluyhdistys.

Makupala on mukava kiitos. Lemmikin ylipainoa pitää kuitenkin välttää.

Onko koirasi karannut? Haluatko antaa uuden kodin hylätylle kissalle? Ota yhteyttä Löytöeläintaloon.

Kadonneet ja talteenotetut lemmikit

Löytöeläimet ovat irrallaan tavattuja lemmikki- ja harraste-eläimiä. Helsingin, Vantaan, Espoon ja Kauniaisien kaupungeilla on yhteinen **Löytöeläintalo** Helsingin Viikissä. Se huolehtii näissä kaupungeissa tavattujen löytöeläinten vastaanottamisesta ja hoidosta. Löytöeläintalo myös etsii uusia koteja hylätyille tai eläinsuojelusyistä huostaan otetuille eläimille. Eläinsuojelulain mukaisesti löytöeläimiä hoidetaan löytöeläintalossa 15 päivän ajan. Jos eläimen omistajaa ei löydy määräaikaan mennessä, talon henkilökunta alkaa etsiä eläimelle uutta kotia.

Lisäksi Helsingin eläinsuojeluyhdistys Hesy on vapaaehtoisvoimin auttanut hädänalaisia lemmikkieläimiä jo vuosikymmeniä.

Mikäli haluat tarjota uuden kodin ja mukavan elämän kodittomalle eläimelle, ota yhteyttä Viikin löytöeläintaloon tai Hesyyn!

Eläinten tuonti ja vienti ulkomaille

Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) Internet-sivuilta löytyy kattava tietopaketti eläinten tuonnista ja viennistä. Lisäksi Evira ylläpitää palvelunumeroa ja -sähköpostia, joista voi kysyä neuvoa eläinten maahantuonnista ja maasta viennistä. Tarkimmat ja ajantasaiset tiedot eläinten vientiin liittyvistä vaatimuksista saa selville kunkin maan suurlähetystöstä.

Eläimiä Suomeen tuotaessa on syytä perehtyä tarkkaan maahantuontivaatimuksiin. On muistettava, että laittomasti maahan tuotu eläin on merkittävä riski muiden eläinten ja ihmisten terveydelle. Erityisesti raivotauti aiheuttaa suuren uhkan myös ihmisten terveydelle ja ilman välittömiä toimenpiteitä johtaa tartunnan saaneen ihmisen tai eläimen kuolemaan. Laittomasti maahan tuotu eläin joko palautetaan lähtömaahan, lopetetaan tai asetetaan karanteeniin. Toimenpiteistä aiheutuneista kustannuksista vastaa aina eläimen omistaja tai maahantuoja.

Lemmikin kanssa matkustettaessa kannattaa ennen matkalle lähtöä selvittää tuonti- ja vientirajoitteiden lisäksi kohdemaan tautitilanne. Joissain tapauksissa voi olla syytä harkita lisärokotteiden tai loislääkityksen antamista.

Jos eläimen vienti vaatii virallisen eläinlääkärintodistuksen, Helsingin kaupungin virkaeläinlääkärit tekevät eläimelle tarkastuksen ja kirjoittavat vientitodistuksen.

Kun eläin sairastuu

Eläinsuojelulain mukaan eläimen on sairastuessaan tai vahingoituessaan saatava viipymättä asianmukaista hoitoa ja sairaan eläimen terveydentilaa on tarkkailtava. Lemmikin omistaja vastaa lemmikin hoidosta aiheutuvista kustannuksista myös hätätilanteessa ja yllättäviin kustannuksiin kannattaakin valmistautua jo ennalta. Eläimen hyvinvoinnista huolehtimista on myös asianmukainen sairauksien ja tapaturmien ennaltaehkäisy.

On tärkeää pitää lemmikkien rokotukset voimassa ja näin ehkäistä epidemioiden syntyä. Epidemioiden ehkäisemiseksi on suositeltavaa rokottaa koirat säännöllisesti raivotautia, tarttuvaa maksatulehdusta, penikkatautia ja parvovirusta vastaan. Lisäksi on suositeltavaa rokottaa koira parainfluenssaa eli nk. kennelyskää vastaan. Metsästyksen käytettävät koirat pitää rokottaa raivotautia vastaan koko maassa. Kissat suositellaan rokotettavaksi kissaruttoa, -nuhaa ja raivotautia vastaan. Rokotussuositukset voi tarkistaa Eviran Internet-sivuilta ja oman lemmikin rokotustarpeesta kannattaa keskustella oman eläinlääkärin kanssa.

Helsingin kaupunki ostaa pieneläinten ja suurelainten lääkintäpalvelut **Helsingin yliopistolliselta eläinsairaaltalta**, joka sijaitsee Viikissä osoitteessa Koetilantie 2.

Pieneläinten kiireettömät sairastapaukset hoidetaan eläinsairaalan pieneläinsairaalaossa ajanvarausten perusteella, puh. 02941 57201 arkisin klo 8.15–11.00 ja 12.15–15.30. Lisäksi Helsingissä on paljon yksityisiä eläinlääkäriasemia.

Virka-ajan ulkopuolella pieneläinsairaalan päivystyspuhelimessa (puh. 0600 97411) ratkaistaan ensisijaisesti soittajan antamien tietojen perusteella, onko eläin kiireellisesti vietävä eläinlääkärin päivystysvastaanotolle. Päivystyspuhelin on maksullinen.

Eläimestä luopuminen

Eläinsuojelullisesti on tärkeää myös osata luopua eläimestään, jos korkea ikä tai vakava sairaus olennaisesti huonontavat sen elämän laatua. Päätös on usein vaikea, mutta sen tekeminen osoittaa vastuuta ja on eläimen parhaaksi.

Lemmikkieläimen kuolema on koskettava hetki koko perheelle. Ellei omistaja pysty hautaamaan eläintä, on eläin mahdollista toimittaa tuhattavaksi. Eläinten tuhkaamista kannattaa tiedustella eläinlääkäriklinikoilta, joista varsin monet ottavat vastaan eläimet ja toimittavat ne eteenpäin tuhattavaksi. Eläinten tuhkauksia tekevät yritykset ovat järjestäneet lemmikeille myös uurnalehtoja.

Lemmikin tuhkat voi sirotella myös itse valitsemaansa paikkaan. Hautamisesta tai tuhkan sijoittamisesta ei saa aiheutua ympäristön pilaantumisen tai saastumisen vaaraa eikä terveydellistä haittaa ihmisille tai toisille eläimille. Toiminnalle on aina oltava maanomistajan lupa. Kerrostalossa luvan myöntää taloyhtiö.

Tarvittaessa eläimen kuolinsyyn selvittämiseen voi pyytää selvitysapua eläinlääkäriklinikoilta tai Evirasta.

Helsingin pieneläinten hautausmaa sijaitsee Maunulassa. Vapaina olevia hautapaikkoja voi tiedustella Helsingin Eläinsuojeluyhdistyksestä.

Tassuterapiaa puolin ja toisin

Ammennamme hyvää oloa ja iloa lemmikin vilpittömästä kiintymyksestä. Karvainen kaveri on aina valmis kuuntelemaan, se ei tyrmää, kyseenalaista eikä puhu selän takana. Tutkimusten mukaan tassuterapia eli lemmikit lisäävät merkittävästi ihmisten hyvinvointia ja onnellisuutta.

Ja mikä parasta, ilo ja hyöty on molemminpuolista: ihmisen käyttäytyminen heijastuu myös lemmikin hyvinvointiin. Tutkimuksissa on osoitettu muun muassa, että silittely rauhoittaa koiraa ja laskee sen sydämen sykettä. Myös kaneilla, joita niiden hoitajat paljon koskettelevat, on vähemmän sydänsairauksia kuin hellittelyä vaille jääneillä lajitovereilla.

Hellyttäviä hetkiä eläinystävien parissa!

Lemmikit lisäävät merkittävästi ihmisten hyvinvointia ja onnellisuutta.

